

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 9. kesäkuuta 2022
(OR. en)

10056/22

IXIM 160
JAI 851
COMIX 309

YHTEENVETO ASIAN KÄSITTELYSTÄ

Lähettiläjä: Neuvoston pääsihteeristö

Vastaanottaja: Valtuuskunnat

Ed. asiak. nro: 9300/22

Asia: EU:n tietojärjestelmien kansallisen tason täytäntöönpanon tietyt
näkökohdat ja niiden yhteentoimivuus
– Neuvoston päätelmät (9. ja 10. kesäkuuta 2022)

Valtuuskunnille toimitetaan liitteessä neuvoston istunnossaan (oikeus- ja sisäasiat) 9. ja 10. kesäkuuta 2022 hyväksymät neuvoston päätelmät EU:n tietojärjestelmien kansallisen tason täytäntöönpanon tietyistä näkökohdista ja niiden yhteentoimivuudesta.

Neuvoston päätelmät EU:n tietojärjestelmien kansallisen tason täytäntöönpanon tietyistä näkökohdista ja niiden yhteentoimivuudesta

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

1. palauttaa mieleen, että yksi Euroopan unionin tärkeimmistä tavoitteista on varmistaa kansalaistensa turvallisuuden korkea taso vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alalla edistämällä poliisiyhteistyötä ja oikeudellista yhteistyötä sekä unionin ulkorajojen valvontaa Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen V osaston määräysten mukaisesti;
2. korostaa, että poliisiyhteistyön, oikeudellisen yhteistyön ja unionin ulkorajojen valvonnan vahvistamiseksi toteutettavien toimenpiteiden on oltava suhteellisuusperiaatteen ja toissijaisuusperiaatteen mukaisia;
3. palauttaa mieleen, että toimenpiteet kansalaisten turvallisuuden vahvistamiseksi vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alalla on toteutettava unionin oikeuden ja kansallisen lainsäädännön mukaisesti ja niissä on kunnioitettava erityisesti Euroopan unionin perusoikeuskirjassa tunnustettuja perusoikeuksia, kuten yksityiselämän kunnioittamista ja henkilötietojen suojaa;
4. katsoo, että EU:n tietojärjestelmien täytäntöönpano ja yhteentoimivuus edistävät unionin sisäisen turvallisuuden tavoitteita, sillä ne helpottavat jäsenvaltioiden välistä poliisiyhteistyötä ja oikeudellista yhteistyötä, terrorismi- ja muiden vakavien rikosten ennalta ehkäisemistä, paljastamista, tutkimista ja rikoksiin liittyviä syytetoimia sekä edistävät ulkorajojen valvontaa parantamalla ulkorajoilla tehtävien tarkastusten vaikuttavuutta ja tehokkuutta, laittoman maahanmuuton torjuntaa ja muuttovirtojen valvontaa;

5. korostaa, että Schengenin tietojärjestelmä (SIS) auttaa ylläpitämään korkeaa turvallisuustasoa vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alalla unionissa tukemalla rikosten ennalta ehkäisemisestä, paljastamisesta, tutkinnasta ja rikoksiin liittyvistä syytetoimista tai rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanosta sekä rajaturvallisuudesta ja muuttoliikkeen hallinnasta vastaavien jäsenvaltioiden viranomaisten välistä operatiivista yhteistyötä;
6. palauttaa mieleen, että rajanylitystietojärjestelmä (EES) – jonka tavoitteena on ehkäistä laitonta maahanmuuttoa, helpottaa muuttovirtojen hallintaa ja edistää sellaisten henkilöiden tunnistamista, jotka eivät täytä tai eivät enää täytä jäsenvaltioiden alueella sallitun oleskelun kestoa koskevia edellytyksiä, sekä ennalta ehkäistä, paljastaa ja tutkia terrorismirikoksia tai muita vakavia rikoksia – edistää unionin ulkorajojen tehokasta valvontaa varmistamalla suojelun korkean tason;
7. korostaa, että yhteentoimivuuskomponenteiksi perustetaan eurooppalainen hakuportaali, yhteinen biometrinen tunnistuspalvelu, yhteinen henkilöllisyystietovaranto (CIR) ja rinnakkaishenkilöllisyyksien tunnistin, jotta voidaan edistää henkilötietopetosten torjuntaa ja järkeistää pääsyä näihin järjestelmiin terrorismirikosten tai muiden vakavien rikosten ehkäisemiseksi ja paljastamiseksi sekä unionin ulkorajojen valvontaa ja laittoman maahanmuuton torjumista varten;
8. palauttaa mieleen, että yhteinen henkilöllisyystietovaranto on perustettava erityisesti siksi, että voidaan helpottaa henkilöiden, myös tuntemattomien henkilöiden, jotka eivät kykene osoittamaan henkilöllisyyttään, tai tunnistamatta jääneiden ihmisten jäännösten asianmukaista tunnistamista;

9. korostaa, että EU:n tietojärjestelmien perustamista ja niiden yhteentoimivuutta koskeva eurooppalainen oikeudellinen kehys

- tarjoaa mahdollisuuden tehdä kuulutuksia henkilöistä ja esineistä tiedustelutarkastuksia tai erityistarkastuksia varten,
- tarjoaa mahdollisuuden tehdä hakuja yhteisessä henkilöllisyystietovarannossa käyttäen biometrisiä tietoja ja poikkeustapauksissa aakkosnumeerisia tietoja,
- tekee pakolliseksi sen, että SIS-järjestelmään tallennetaan vähintään säänneltyt vähimmäistiedot ja että SIS-järjestelmään tallennetaan myös muita vaadittuja tietoja, jos ne ovat saatavilla,
- antaa jäsenvaltioille mahdollisuuden käyttää sormenjälkitietoja ja tietyin edellytyksin myös SIS-järjestelmään tallennettuja valokuvia sellaisen henkilön tunnistamiseksi, josta on tehty kuulutus SIS-järjestelmässä, ja
- tarjoaa EES-asetuksen mukaisesti raja- ja maahanmuuttoviranomaisille mahdollisuuden tehdä hakuja sormenjälkitietojen ja kasvokuvan avulla minkä tahansa kolmannen maan kansalaisen tunnistamiseksi,

palauttaa mieleen, että kaikki nämä henkilötietojen hakumekanismit, mukaan lukien mobiiliratkaisujen avulla EU:n tietojärjestelmiin tehtävät haut, ovat edelleen jäsenvaltioiden päätettävissä;

10. toteaa näin ollen, että jäsenvaltiot ilmaisevat päättäväisyytensä toteuttaa EU:n tietojärjestelmien täytäntöönpanoa ja niiden yhteentoimivuutta koskeva eurooppalainen oikeudellinen kehys ja ovat halukkaita pyrkimään 9 kohdassa tarkoitettujen mahdollisuuksien ja järjestelyjen kunnianhimoiseen täytäntöönpanoon pitkällä aikavälillä;

11. KOROSTAA sen tärkeyttä, että jäsenvaltiot täytäntöönpaneuvat kunnianhimoisesti EU:n tietojärjestelmien toiminnot, jotta mahdollistetaan rikosten ennalta ehkäisemisestä, paljastamisesta, tutkinnasta ja rikoksiin liittyvistä syytetoimista tai rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanosta sekä rajaturvallisuudesta ja muuttoliikkeen hallinnasta vastaavien jäsenvaltioiden viranomaisten välinen tehokas operatiivinen yhteistyö, sikäli kuin nämä viranomaiset ovat käytettävissä;
12. KEHOTTAJAA jäsenvaltioita tarkastelemaan, sallitaanko niiden kansallisessa lainsäädännössä 9 kohdassa tarkoitettujen täytäntöönpanomahdollisuuksien ja -järjestelyjen käyttö, jotta voidaan edistää rikosten ennalta ehkäisemisestä, paljastamisesta, tutkinnasta ja rikoksiin liittyvistä syytetoimista sekä rajaturvallisuudesta ja muuttoliikkeen hallinnasta vastaavien jäsenvaltioiden viranomaisten välistä mahdollisimman tehokasta operatiivista yhteistyötä;

LIITTYEN MAHDOLLISUUTEEN TEHDÄ HAKUJA YHTEISESSÄ HENKILÖLLISYYSTIETOVARANNOSSA

13. KOROSTAA, että yhteisessä henkilöllisyystietovarannossa tehtävä haku on tunnistamiseen tarkoitettu väline sellaisissa tapauksissa, joissa jäsenvaltion viranomainen ei pysty tunnistamaan henkilöä matkustusasiakirjan tai muun uskottavan henkilöllisyyden todistavan asiakirjan puuttumisen vuoksi, tai jos on epäilyksiä kyseisen henkilön antamien henkilöllisyystietojen tai matkustusasiakirjojen tai niiden haltijan henkilöllisyyden aitoudesta, tai kun kyseessä on luonnonkatastrofi, onnettomuus tai terrori-isku eikä henkilö ole kykenevä tai halukas yhteistyöhön, tai jotta voidaan tunnistaa tunnistamatta jääneitä ihmisen jäännöksiä;
14. KEHOTTAJAA jäsenvaltioita tarkastelemaan, salliiko niiden kansallinen lainsäädäntö, että jäsenvaltion poliisiviranomaiset voivat tarvittaessa tehdä hakuja yhteiseen henkilöllisyystietovarantoon henkilön biometrisillä tiedoilla, jotka on otettu paikan päällä viranomaisten läsnä ollessa aloitetun henkilöllisyyden tarkistamisen aikana kyseessä olevan henkilön tunnistamiseksi, ja harkitsemaan, voitaisiinko haku yhteiseen henkilöllisyystietovarantoon biometrisiä tietoja käyttäen tehdä niissä kuudessa tapauksessa, joissa tästä mahdollisuudesta säädetään yhteentoimivuusasetuksessa;

LIITTYEN TIEDUSTELUTARKASTUSTEN JA ERITYISTARKASTUSTEN
SUORITTAMISEEN SIS-JÄRJESTELMÄSSÄ TEHTYJEN KUULUTUSTEN PERUSTEELLA

15. MUISTUTTAA, että tiedustelutarkastuksiin kuuluu henkilön kuulustelu, joka pohjautuu erityisesti kuulutuksen tehneen jäsenvaltion erityisiin tietoihin tai kysymyksiin, jotka se on lisännyt kuulutukseen, ja että kuulustelu suoritetaan täytäntöönpanevan jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön mukaisesti; että erityistarkastusten aikana voidaan tarkastaa henkilöitä, ajoneuvoja, veneitä, ilma-aluksia, kontteja ja esineitä ja että tarkastukset suoritetaan täytäntöönpanevan jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön mukaisesti;
16. KATSOO, että tiedustelu- ja erityistarkastuksia olisi oltava mahdollista suorittaa myös silloin, kun asianomainen henkilö ei ole kansallisen menettelyn kohteena täytäntöönpanevassa jäsenvaltiossa, jos tällaiset tarkastukset sallitaan kansallisessa lainsäädännössä;
17. MUISTUTTAA, että jos erityistarkastukset eivät ole sallittuja täytäntöönpanevan jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön nojalla, ne korvataan kyseisessä jäsenvaltiossa tiedustelutarkastuksilla ja että jos tiedustelutarkastukset eivät ole sallittuja täytäntöönpanevan jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön nojalla, ne korvataan salaisella tarkkailulla;
18. KOROSTAA, että mahdollisuus käyttää salaista tarkkailua tiedustelu- tai erityistarkastusten sijaan olisi täytäntöönpantava rajoittamatta jäsenvaltioiden velvollisuutta asettaa loppukäyttäjien saataville määräyksen antaneiden viranomaisten pyytämät lisätiedot, jotka liittyvät tapauksen mukaan tiedustelutarkastukseen tai erityistarkastukseen;
19. TOTEAA, että tiedustelu- ja erityistarkastusten käyttö saattaa lisätä SIS-järjestelmän lisäarvoa rikosten ennalta ehkäisemisestä, paljastamisesta, tutkinnasta ja rikoksiin liittyvistä syytetoimista tai rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanosta sekä rajaturvallisuudesta ja muuttoliikkeen hallinnasta vastaavien jäsenvaltioiden viranomaisten välisessä operatiivisessa yhteistyössä;
20. KEHOTTAÄ näin ollen jäsenvaltioita hyödyntämään täysimääräisesti salaista tarkkailua, tiedustelutarkastuksia ja erityistarkastuksia kansallisen lainsäädäntönsä ja menettelyjensä mukaisesti myös silloin, kun asianomainen henkilö ei ole kansallisen menettelyn kohteena;

LIITTYEN KANSALLISISTA TIEDOSTOISTA PERÄISIN OLEVIEN TIETOJEN TALLENTAMISEEN SIS-JÄRJESTELMÄÄN

21. MUISTUTTAA asetuksissa säädettävän, että kuulutukseen on tallennettava tietyt aakkosnumeeriset tiedot ja lisäksi biometriset tiedot, jos ne ovat saatavilla;
22. KOROSTAA, että tällaiset saatavilla olevat tiedot voivat olla peräisin asiaankuuluvista kansallisista tietokannoista kansallisen lainsäädännön mukaisesti;
23. KATSOO, että kaikkien saatavilla olevien tietojen tehokas käyttöönotto on edellytys rikosten ennalta ehkäisemisestä, paljastamisesta, tutkinnasta ja rikoksiin liittyvistä syytetoimista sekä rajaturvallisuudesta ja muuttoliikkeen hallinnasta vastaavien jäsenvaltioiden viranomaisten tehokkaalle operatiiviselle yhteistyölle;
24. KEHOTTAJAA jäsenvaltioita tarkastelemaan, sallitaanko niiden kansallisessa lainsäädännössä sellaisten tietojen sisällyttäminen SIS-järjestelmään, jotka ovat peräisin poliisi-, oikeus-, raja- tai muuttoliikeasioihin liittyvistä kansallisista tietokannoista, jotka ovat SIS-järjestelmää käyttävien viranomaisten käytössä ja saatavilla;

LIITTYEN SIS-JÄRJESTELMÄSSÄ PAIKAN PÄÄLLÄ TEHTÄVIIN BIOMETRISIIN HAKUIHIN, JOTKA LIITTYVÄT YLEISTÄ TURVALLISUUTTA KOSKEVIIN TEHTÄVIIN TAI LAITTOMAN MAAHANMUUTON TORJUNTAAN,

25. MUISTUTTAA, että SIS-asetuksissa annetaan jäsenvaltioille valtuudet yhtäältä käyttää SIS-järjestelmään tallennettuja sormenjälkitietoja, kasvokuvia ja valokuvia osuman vahvistamiseksi ja toisaalta tehdä sormenjälkiä koskevia hakuja SIS-järjestelmässä sen selvittämiseksi, onko henkilöstä tehty kuulutus SIS-järjestelmässä eri henkilöllisyydellä, ja veloitetaan tekemään sormenjälkiä koskevia hakuja, jos henkilön henkilöllisyyttä ei voida selvittää muilla keinoin;
26. PITÄÄ toivottavana, että tällaiset biometriset haut tehdään mahdollisimman pian, jotta voidaan varmistaa loppukäyttäjän tehtävien tehokas suorittaminen ja samalla turvata tyydyttävä tasapaino asetuksen tavoitteiden ja perusoikeuksien ja -vapauksien suojelun välillä;

27. MUISTUTTAA, että yleisestä turvallisuudesta ja laittoman maahanmuuton torjunnasta vastaavia jäsenvaltioiden virkamiehiä kannustetaan tekemään biometrinen haku SIS-järjestelmästä edellä mainittuja tarkoituksia varten;
28. KATSOO, että tällaisissa tapauksissa on suotavaa, että biometrinen haku tehdään paikan päällä viipymättä käyttämällä asianmukaisia mobiililaitteita, jos sellaisia on saatavilla;
29. KEHOTTAJAA jäsenvaltioita tarkastelemaan, sallitaanko niiden kansallisessa lainsäädännössä biometrinen hakujen tekeminen SIS-järjestelmässä liikkumisen yhteydessä henkilöllisyyden vahvistamiseksi tai henkilöllisyyden selvittämiseksi yleisen turvallisuuden tehtävien yhteydessä ja laittoman maahanmuuton torjumiseksi, jos henkilön henkilöllisyyttä ei voida selvittää muilla keinoin;

LIITTYEN EES:SSÄ PAIKAN PÄÄLLÄ LIIKKEESSÄ TEHTÄVIIN BIOMETRISIIN
HAKUIHIN, JOTKA LIITTYVÄT LAITTOMAN MAAHANMUUTON TORJUNTAAN,

30. MUISTUTTAA, että EES-asetus valtuuttaa raja- ja maahanmuuttoviranomaiset tekemään hakuja joko sormenjälkitietoja tai kasvokuvaa tai näitä molempia yhdessä käyttäen, mutta ainoastaan tunnistaakseen kolmannen maan kansalaisen, joka on mahdollisesti aiemmin rekisteröity EES:ään eri henkilöllisyydellä tai joka ei täytä tai ei enää täytä jäsenvaltioiden alueelle tulon tai siellä oleskelun edellytyksiä;
31. PITÄÄ toivottavana, että tällaiset haut tehdään mahdollisimman pian, jotta voidaan varmistaa loppukäyttäjän tehtävien tehokas suorittaminen ja samalla turvata tyydyttävä tasapaino asetuksen tavoitteiden ja perusoikeuksien ja -vapauksien suojelun välillä;
32. MUISTUTTAA, että laittoman maahanmuuton torjunnasta vastaavien jäsenvaltioiden viranomaisten on todennäköisesti tunnistettava kolmansien maiden kansalaisia hoitaessaan tehtäviään paikan päällä;

33. KATSOO, että tällaisissa tapauksissa on suotavaa, että haku EES:ssä käyttäen sormenjälkitietoja tai kasvokuvaa tai sormenjälkitietoja yhdessä kasvokuvan kanssa tehdään paikan päällä ja viipymättä käyttäen asianmukaisia mobiililaitteita, jos niitä on saatavilla;
34. KEHOTTAJAA jäsenvaltioita tarkastelemaan, sallitaanko niiden kansallisessa lainsäädännössä raja- ja maahanmuuttoviranomaisten tehdä hakuja paikan päällä ja viipymättä mobiililaitteilla käyttäen sormenjälkitietoja tai kasvokuvaa tai sormenjälkitietoja yhdessä kasvokuvan kanssa yksinomaan sellaisten kolmansien maiden kansalaisten tunnistamiseksi, jotka on mahdollisesti aiemmin rekisteröity EES:ään eri henkilöllisyydellä tai jotka eivät täytä tai eivät enää täytä jäsenvaltioiden alueelle tuloa tai siellä oleskelua koskevia edellytyksiä.
-